

Ollscoil na hÉireann, Gaillimh
National University of Ireland, Galway

SCRÚDAITHE AN tSAMHRAIDH 2000

AN CHÉAD SCRÚDÚ SAN EOLAÍOCHT, AGUS INNEALTÓIREACHT

CEIMIC

Tá na ceisteanna ar fad ar chomh-mharc.

Freagair cúig cheist ach ná freagair níos mó ná dhá cheist as aon Roinn ar leith.

Úsáid leabhar freagraí ar leith do Roinn A, B, agus C.

(*Caillfear* marcanna muna léiríotar freagraí le cudromóidí beachta ceimiceacha, nuair is cuí.)

An Dr S Ní Ghríofa

An tOllamh R N de Buitléir

An tOllamh B Ó Cochláin

An tOllamh P Mac Ardghail

Am ceadaithe: trí uair a' chloig

Tairismheach gáis, $R = 8.314 \text{ J K}^{-1} \text{ mol}^{-1}$

Tairismheach Planck, $h = 6.626 \times 10^{-34} \text{ J s}$

Mais an leictreoin, $m_e = 9.109 \times 10^{-31} \text{ kg}$

Lucht an leictreoin, $e = 1.602 \times 10^{-19} \text{ C}$

Tairismheach Faraday, $F = 96485 \text{ C mol}^{-1}$

Tairismh. Avogadro, $N_A = 6.022 \times 10^{23} \text{ mol}^{-1}$

Luas solais, $c = 2.998 \times 10^8 \text{ m s}^{-1}$

Tairismh. Boltzmann, $k = 1.381 \times 10^{-23} \text{ J K}^{-1}$

Magneton Bohr, $m_B = 9.274 \times 10^{-24} \text{ J T}^{-1}$

Atmosféir = 101325 N m^{-2}

ROINN A

1. Oibrigh amach an teoiric chinéiteach do ghás idéalach $PV = 1/3 Nm\bar{c}^2$ ó bhun-phrionsabal agus teasbáin freisin conas is féidir dlí Dalton $P_i = x_i P$ a fháil uathí.

Dá mbéadh teocht gáis T, cudrom le 500 K, agus an dlús cudrom le 0.75×10^{12} móilíní m^{-3} , ríomhaigh an brú i Nm^{-2} , atm, agus i $mm\ Hg$.

2. Freagair (a), agus (b).

(a) Teasbáin go dtuigeann tú an bunnús atá ag an gcudromóid

$$\frac{c}{c_0} = e^{-kt}$$

do díscãoileadh raidighníomhach.

(b) Bain úsáid as an tábla seo a leanas, a thugann an dlús ρ de amóin ag 298 K agus brúanna éagsúla, chun an mhais mhólach (meáchain móilíneach) a fháil do amóin.

$P/10^5\ N\ m^{-2}$	0.25	0.50	0.75	1.00
$\rho /kg\ m^{-3}$	0.1722	0.3453	0.5194	0.6943

3. Teasbáin go bhfuil $K_p = K_c \left(\frac{C_0 RT}{P_0} \right)^{\Delta n}$

Cuirtear 0.2 mól H_2 agus 0.2 mól I_2 i bhflaigín gur toirt dó 10 líotar agus atá ag teocht seasmhach $440\ ^\circ C$. Má tá K_c do'n iomuibriú $H_2 + I_2 = 2HI$ cudrom le 49.5 ag $440\ ^\circ C$ (sa chás seo is cuma céard iad na haonaid do'n tiubhas), ríomhaigh an mhéid de H_2 , I_2 agus HI a bhéas i láthair ag cothromaíocht.

4. Siad na tualaingí leictreoidé caighdeánacha ag 298 K do $Ag^+ | Ag$ agus $Cd^{2+} | Cd$ ná 0.800 agus $-0.402\ V$ fó sheach. Nuair a rinneadh cill ag 298 K ag úsáid an dá leictreoid seo fritheadh $E_{cill} = 1.287\ V$ nuair a bhí $[Ag^+] = 1.00\ M$. Céard é an luach ar $[Cd^{2+}]$?

ROINN B

5. Freagair (a) agus (b):

- (a) Céard a thuigeann tú le nasc comhordanáideach, nasc comhfhiúsach agus H-nasc.
- (b) Cén usáid atá ann do *cis*-Pt(NH₃)₂Cl₂.

6. Freagair (a) agus (b):

- (a) Léirigh an táirgiú tionscaláíoch de NH₃, HNO₃ agus Na₂CO₃. Cén usáid atá ann do Na₂CO₃.
- (b) Léirigh conas go bhfuil ar chumas teoiric éartha dís leictreoin (TEDLSF, *VSEPR*) fáistiniú (*prediction*) a dhéanamh ar struchtúir na speiceas thíos:
BCl₃, SnCl₄, AsF₅, SOCl₂ agus PF₆⁻.

7. Tabhair cuntas ar an ceimic atá ag na dúil C agus Si i ngrúpa 14.

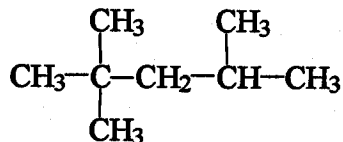
8. Freagair gach ceann díobh seo.

- (a) Tabhair sainmhiniú ar aigéid agus bunna do réir Arrhenius agus Bronsted/Lowry.
- (b) Ríomh an pH atá ag gach ceann díobh seo: (i) 0.24 M HCl; (ii) 0.11 M CH₃COOH, K_a = 1.85 × 10⁻⁵; (iii) 0.31 M NaF K_a = 6.9 × 10⁻⁴; (iv) 0.20 M [Na⁺][CH₃COO⁻] / 0.30 M CH₃COOH.
- (c) Tá K_{sp} MgF₂ = 6.8 × 10⁻⁹. Cén tuaslagthacht i g/1000 cm³ atá ag MgF₂?

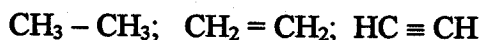
ROINN C

9. Freagair (a), (b) agus (c)

- (a) Ainmnigh an comhdúil seo agus tabhair gearr-chúntas ar tábhacht tionscalach na n-Alcán.

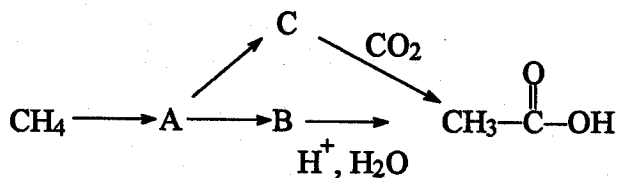

- (b) Mínigh an téarma “sraith homalógach” agus an tábhacht a bhaineann leis.
- (c) Coimheas agus contráraigh an struchtúr nascach agus an struchtúr trithoimhseach ins na moilíní seo agus mínigh an hibridiú ar na h-adaimh carbóin.

10. Freagair dhá cheann díobh seo a leanas:

- (a) Coimheas agus codarsnaigh na meicníochtaí $\text{S}_{\text{N}}1$ agus $\text{S}_{\text{N}}2$ in imoibrithe malartúchán le hailidí alcaile.
- (b) Ins an córas shintéiseach seo

aithnigh na comhdhuile A, B, C agus mínigh na h-imoibrithe atá luaite.

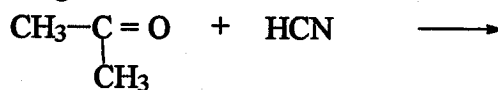
- (c) Mol agus mínigh slite chun na trasfhoirmíucháin luaite a chur i gcríoch:

11. Freagair dhá cheann díobh seo a leanas:

(a) Déan comparáid ar an iomoibriú idir Br_2 agus eitéin (C_2H_4) agus Br_2 agus beinséin (C_6H_6), nuair a bhíonn FeBr_3 i láthair.

(b) Críochnaigh agus mínigh na h-imoibrithe seo:

A

B

Déan tagairt ar slí amháin chun idirdhealú túrghnamhach a dhéanamh idir A agus B.

(c) Déan comparáid idir iompraíocht na grúpaí NH_2 agus OH nuair atá siad ceangailte i móilín alafatacha (m.s. $\text{R} - \text{NH}_2$; $\text{R} - \text{OH}$) agus i móilín aromátacha (m.sh. $\text{C}_6\text{H}_5\text{NH}_2$; $\text{C}_6\text{H}_5\text{OH}$)